

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/26/1349-2704

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspeksiooni jurist Karin Uuselu
Otsuse tegemise aeg ja koht	18.08.2026 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	08.07.2026
Teabevaldaja	Harku Vallavalitsus aadress: Kallaste tn 12, Tabasalu, 76901 Harku vald e-post: harku@harku.ee
Vaide esitaja	Eraisik e-posti aadress: xxx@xxx

RESOLUTSIOON

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse § 85 punkti 4 alusel

otsustab Andmekaitse Inspeksioon:

- 1) jätta vaie rahuldamata, sest 22.06.2026 teabenõude
 - a) punktide 1-3 osas on tegemist taotlusega vallavalitsusele X ja X kinnistutel ehitusjärelevalveks ja dokumentide koostamiseks, mille üle Andmekaitse Inspeksioon järelevalvet ei tee;
 - b) punktides 4 ja 5 soovitud dokumentide osas on Harku Vallavalitsus vaidemenetluse raames Andmekaitse Inspeksioonile kinnitanud, et soovitud dokumente asutusel ei ole;
 - c) punktis 6 küsitakse selgitusi seoses hooldustöödega X kinnistul, mille puhul on tegemist AvTS § 23 lg 2 punkti 5 kohase selgitustaotlusega, mille üle Andmekaitse Inspeksioon järelevalvet ei teosta;
- 2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspeksioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lg 2). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspeksiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspeksioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Vaide kohaselt edastas vaide esitaja Harku Vallavalitsusele (vallavalitsus) 22.06.2026 pöördumise pealkirjaga teabenõue ja nõuded, mille punktides 1-3 esitas nõuded

vallavalitsusele seoses kinnistutega X ja X. Punktides 4 ja 5 küsis dokumente seoses X kinnistul toimuva tegevuse ja kinnistule juurdepääsuga. Pöördumise 6. punktis küsis selgitusi seoses hooldustöödega X kinnistul.

2. Vallavalitsus märkis 30.06.2026 vastuses, et algselt teabenõudena registreeritud teabenõuet käsitletakse selgitustaotlusena viidates AvTS § 2 lg 2 punktile 3. Lisaks selgitati vallavalitsuses juba tehtud ning planeeritavaid tegevusi seoses X kinnistuga.
3. Kuna vaide esitaja ei olnud rahul sellega, et talle teabenõude korra soovitud dokumente ei väljastatud, siis esitas ta AKI-le 08.07.2026 sellekohase vaide, mille AKI menetlusse võttis.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide esitaja nõue:

Vaide esitaja palub AKI-l kohustada vallavalitsust väljastama vaide esitaja e-posti aadressile koopiaid kõikidest munitsipaalmaal X ja kinnistul X teostatava teehituse, truubistamise, kaevetööde ja piirirajatiste (väravad, piirdeaed) püstitamise aluseks olevatest ehitusteatistest, projektidest, lubadest või lepingutest valla dokumendiregistris. Ametlike dokumentide või lubade puudumisel kohustada vallavalitsust väljastama seaduses sätestatud korras kinnitus, et valla dokumendiregistris ja ehitisregistris puuduvad õiguslikud alused, load ja kooskõlastused X teostatud ehitustööde ja juurdepääsutee sisseseadmise kohta.

Vaide põhjendused:

Vaides märgitakse, et vaide esitaja sai rikkumisest teada vallavalitsuse 30.06.2026 vastuskirjast nr 12-3/2910-2. *Nimetatud ametlikus haldusaktis tunnistab vald otsesõnu oma rikkumist, märkides: „millest viimane oli algselt registreeritud teabenõudena (5-3/3046)“. Hoolimata teabenõude ametlikust registreerimisest, keeldus vald seadusevastaselt dokumentide koopiaid koheselt väljastamast või lubade puudumist kirjalikult kinnitamast.*

Vaide esitaja toob välja, et olemasolevate dokumentide koopiade väljastamine või nende puudumise kinnitamine ei eelda analüüsi, vaid on puhas teabenõue AvTS § 14 tähenduses. Vaide esitaja leiab, et haldusorgan rikkus AvTS § 19 lõiget 2, kuna jättis teabe pikendamisel märkimata uue ja täpse vastamise tähtaja. Haldusorgan on seadusevastaselt keeldunud õigeaegselt väljastamast teavet ja ametlikke dokumente avalikul munitsipaalmaal toimuva ehitustegevuse kohta, mille üle peab säilima avalikkuse kontroll. Viidatakse ka käimasolevale tsiviilkohtuvaidlusele, kus kõnealune munitsipaalmaa on otseselt vaidluse esemeks ja mõjutab vaide esitajale kuuluva kinnistule juurdepääsu ning vaide esitaja kasuks tehtud Tallinna Halduskohtuotsusele seoses isiku menetlusse kaasamisega ehitusseadustiku alusel.

Seoses sellega, et vaide esitaja teabenõue klassifitseeriti ümber märgukirjaks, leiab vaide esitaja, et *teadliku teabe varjamise varjus vormistas vald kiirkorras 07.07.2026 korralduse nr 255, püüdes ebaseaduslikke asju ja sihtotstarvet arendaja kasuks tagantjärele parandada.*

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vastustes AKI järelepärimisele möönab vallavalitsus, et teabenõudele vastanud ametnik keskendus 30.06.2026.a vastuses sisulise selgituse asemel pigem segadust tekitanud automaatteavituse selgitamisele. Märgitakse, et ametnik oli veendumusel, et tegemist on selgitustaotlusele vastamisega. *Harku Vallavalitsus käsitleb ISO 9001:2015 standardist lähtuvalt mittevastavusena ning rakendab parendusmeetmeid.*

Vallavalitsus selgitab, et vaide aluseks olev pöördumine, mis esialgu ekslikult teabenõudena registreeriti, registreeriti ümber. Selles pöördumises nõudis isik vallavalitsuselt kohest ehitustööde peatamist, menetluse alustamist ning 4. ja 5. punktis nimetatud dokumentide väljastamist. *Ametnik ei käsitlenud neid teabenõudena, kuna Harku Vallavalitsusel ei ole 4. ja 5. punktis küsitud teavet.*

Vallavalitsuse selgituste kohaselt käsitles ametnik pöördumist selgitustaotlusena, sest vallavalitsuselt ei ole taotletud luba ehitustegevuseks ning ka paikvaatlusel ei tuvastatud ehitustegevust. Seega pöördumise saamise ajal vallavalitsusel seda teavet ei olnud. Kuna järelevalvemenetluse käigus võivad asjaolud muutuda ehk andmete kogumise ja analüüsimise järgselt võiks vastav teave tekkida. Ametnik tõlgendas sellist olukorda selgitustaotlusena. Lisaks selgitatakse AKI-le, et vallavalitsuselt ei ole ka punktis 5 küsitud teavet, kuid erinevalt punktis 4 küsitud teabest, seda ei saa potentsiaalselt ka tekkida.

Vallavalitsus toob välja, et pöördumisele vastanud *ametnikul ei pruugi olla veel täielikku arusaama haldusmenetlusest, mistõttu korraldab Harku Vallavalitsus sisekoolituse potentsiaalsete teadmiste lünkade kõrvaldamiseks.*

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Vaide ese ja juurdepääs avalikule teabele

1. Vaide esitaja leiab 08.07.2026 esitatud vaides, et vallavalitsus on 22.06.2026 esitatud teabenõude põhjendamatult lugenud selgitustaotluseks ning teabenõudes küsitud dokumente ei ole talle nõuetekohaselt väljastatud. Seega on vaide esimeks teabenõude mittenõuetekohane menetlemine ja mittenõuetekohane täitmine.
2. Vastavalt AvTS § 45 lg 1 punktile 1 on AKI pädevuses järelevalve teabenõuete täitmise ja teabe avalikustamise üle.
3. Vaidlus puudub selles, et Harku Vallavalitsus kui kohaliku omavalitsuse asutus on teabevaldaja AvTS § 5 lg 1 punkti 1 mõttes ning selles, et teabenõudega küsitud teabe puhul on tegemist avaliku teabega AvTS § 3 lõike 1 mõttes.
4. Tulenevalt AvTS § 3 lõikest 1 on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduse või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida koopiaid vallavalitsuse valduses olevatest dokumentidest.
5. AvTS § 9 lõike 2 punkti 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud tagama juurdepääsu neile dokumentidele, millele teabenõudja juurdepääsu taotleb ja millele on teabenõudjal juurdepääsuõigus ning tagama kinnipidamise juurdepääsupiirangutest (AvTS § 9 lg 1 p 7).
6. Teabele juurdepääsu saab tagada kas teabe avalikustamisega (nõuded on sätestatud AvTS 4. peatükis) või teabenõude täitmisega (nõuded on sätestatud AvTS 3. peatükis).

Teabenõude täitmine

7. Teabevaldaja peab AvTS § 18 kohaselt teabenõude viie tööpäeva jooksul täitma. AvTS § 19 märgitud põhjustel võib teabenõudele vastamise tähtaega pikendada. Teabenõuet täites tuleb teabevaldajal kas väljastada küsitud dokumendid juurdepääsupiiranguteta osas (AvTS § 17 ja § 38 lg 2) või keelduda teabenõude täitmisest mõnel AvTS §-s 23 nimetatud alusel. Keeldumist tuleb ka põhjendada.
8. Vallavalitsus on 30.06.2026 vastusega lugenud 22.06.2026 esitatud pöördumise terves ulatuses selgitustaotluseks. Selgitame, et üks kiri võibki sisaldada mitut erinevat pöördumist ehk samal ajal sisaldada nii teabenõuet (küsitakse dokumente) kui ka selgitustaotlust (soovitakse vastuseid küsimustele või selgitusi) ning taotlust mingite toimingute tegemiseks. Juhime tähelepanu sellele, et teabenõudja ei pea teadma, millise pöördumisega tegemist on. Küll aga peab oskama sisulist vahet teha teabevaldaja ning sellest lähtuvalt ka nõuetekohaselt, sh vastamise tähtaegu järgides, vastata.

9. AKI nõustub vallavalitsusega selles, et pöördumise 6. punktis küsitud osas on tegemist selgitustaotlusega, sest soovitakse selgitusi seoses X kinnistul tehtavate hooldustöödega. Selgitame, et märgitud punkti osas oleks vallavalitsus pidanud keelduma teabenõude täitmisest AvTS § 23 lõike 2 punkti 5 alusel. Sätte kohaselt võib teabevaldaja teabenõude täitmisest keelduda, kui teabenõude täitmiseks tuleb teavet täiendavalt süstematiseerida ja analüüsida ning selle alusel on vaja uus teave dokumenteerida. Selline teabenõue loetakse selgitustaotluseks ja sellele vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seadusega ettenähtud korras. Samas märgime, et järelevalve selgitustaotlusele vastamise üle ei kuulu AKI pädevusse ning AKI ei saa anda ka hinnanguid, kas see kuidas ja mida on vallavalitsus selgitustaotluse vastuses märkinud, on õiguspärane. Küll aga on vaide esitajal õigus paluda õiguskantsleril kontrollida, kas haldusorgan on järginud selgitustaotlusele vastamisel hea halduse tava.
10. Kuigi 22.06.2026 pöördumise punktides 1-3 vallavalitsusele esitatud ehitusjärelevalve nõuete täitmise ja sellekohaste dokumentide koostamise üle AKI järelevalvet ei tee, siis AKI hinnangul ei saanud seda osa kõnealuselt pöördumisest lugeda selgitustaotluseks. Samuti ei ole selgitustaotlusega tegemist pöördumise 4. ja 5. punktis küsituga, sest neis punktides on selgesõnaliselt soovitud koopiate väljastamist konkreetsetest dokumentidest.
11. Vastuses AKI-le on vallavalitsus selgitanud, et kuigi pöördumise hetkel vallavalitsusel soovitud dokumente ei olnud, siis järelevalvemenetluse käigus võivad asjaolud muutuda ning küsitud teave võib tekkida. Selgitame, et teabenõudega küsitakse neid dokumente, mis asutusel olemas on, mitte neid, mis võivad tulevikus tekkida. Seega, kui teabenõudele vastamise ajal ei ole teabevaldaja valduses küsitud dokumente ning asutus ei tea, kes neid valdab, siis on korrektne keelduda teabenõude täitmisest AvTS § 23 lõike 1 punkti 2 alusel.
12. Täiendavalt märgime, et teabevaldajal ei ole keelatud teabenõude vastuses anda lisaselgitusi, kui asutus seda vajalikuks peab. Kuid olukorras, kui asutusel soovitud dokumente ei ole, peab vastusest teabenõudjale igal juhul tulema selgelt välja, kas küsitud dokumente teabenõudele vastamise ajal teabevaldaja valduses on või mitte. Vaide esitajale ei ole 30.06.2026 vastuses seda märgitud. Küll aga on vastuses AKI järelepärimisele kinnitatud, et vallavalitsusel ei ole pöördumise 4. ja 5. punktis küsitud teavet.
13. Vallavalitsus on vastuses AKI-le märkinud, et *Harku Vallavalitsus käsitleb ISO 9001:2015 standardist lähtuvalt mittevastavusena ning rakendab parendusmeetmeid*. AKI-le arusaadavalt puudutab märgitud standard nõuded, mille abil organisatsioon saab tagada muu hulgas teenuste järjepideva kvaliteedi ning klientide nõuete täitmise. Juhime vallavalitsuse tähelepanu sellele, et teabenõuete täitmise nõuded sätestab AvTS. Seega tuleb vallavalitsusel kui teabevaldajal lähtuda teabenõude nõuetekohase täitmisel AvTS-is sätestatust.
14. Vallavalitsus on nii 30.06.2026 vastuses vaide esitajale kui selgitustes AKI-le märkinud, et esialgu ekslikult teabenõudena registreeritud pöördumine registreeriti ümber. Selgitame, et kui asutusse saadetud pöördumine oma sisult ei ole see, mis pealkirja pöördumine kannab, siis ei ole asutusel keelatud registreerida pöördumine sisule vastava pealkirja all. Kuid sel juhul tuleb silmas pidada seda, et kui algne pöördumine oli pealkirjastatud teabenõudena, siis tuleb teabenõudjale viie tööpäeva jooksul teada anda, millise muu pöördumisena käsitletakse ning mis põhjusel.
15. Vaide esitaja leiab vaides, et vallavalitsuse 30.06.2026 vastuskirja nr 12-3/2910-2 puhul on tegemist haldusaktiga. Peame oluliseks juhtida vaide esitaja tähelepanu sellele, et teabenõude vastuse puhul ei ole tegemist haldusaktiga, vaid tegemist on haldustoiminguga. Siinkohal peame vajalikuks lisaks selgitada, et teabenõudele vastamisele vorminõudeid ei ole. Seetõttu ei sätestata seaduses nõudeid teabenõude täitmisest keeldumisele ka juhul, kui teabevaldajal soovitud dokumente ei ole ehk seaduse tasandil ei ole nõuet, et tuleks edastada just ametlik kinnitus dokumentide puudumise kohta.

16. Samas nõustub AKI vaide esitajaga selles, et olemasolevate dokumentide koopiade väljastamine või nende puudumise kinnitamine ei eelda analüüsi, et pöördumist saaks sisult lugeda selgitustaotluseks. Külla aga peame oluliseks selgitada, et teabenõude mõiste ei ole sätestatud AvTS §-is 14, nagu vaites märgitud. Viidatud sättes on loetletud teabenõudele kehtestatud nõuded. Teabenõude mõistet selgitatakse sama seaduse §-is 6.
17. Lisaks toob vaide esitaja välja, et haldusorgan rikkus AvTS § 19 lõiget 2, kuna jättis teabe pikendamisel märkimata uue ja täpse vastamise tähtaja. Esmalt selgitame, et märgitud sätet AvTS-is ei ole. Juhul, kui vaide esitaja pidas silmas AvTS § 19, mille kohaselt on võimalik põhjendatud juhtudel teabenõude täitmise tähtaega pikendada, siis säte antud juhul ei kohaldu. Põhjuseks asjaolu, et 22.06.2026 pöördumine loeti täies ulatuses selgitustaotluseks, millele on seadusandja määranud kindla vastamise tähtaja märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduses. Seega, kui teabevaldaja loeb teabenõude selgitustaotluseks, siis ei ole tegemist teabenõude täitmise tähtja pikendamise olukorraga.
18. Vaites viidatakse täiendavalt käimasolevale tsiviilkohtuvaidlusele seoses juurdepääsuga vaide esitajale kuuluvale kinnistule ning Tallinna Halduskohtu otsusele seoses isiku menetlusse kaasamisega ehitusseadustiku alusel. Selgitame, et käesolevas vaites AKI eelneva osas seisukohta ei võta, sest vaie lahendatakse vaide eseme ulatuses ehk praegusel juhul teabenõude nõuetekohase täitmata jätmise osas. Samuti ei analüüsita vaideotsuses vaide esitaja viidet vallavalitsuse kiirkorras vormistatud korraldusele. Seda põhjusel, et AKI ei anna hinnangut sellele, milliseid dokumente ja mis ajahetkel vallavalitsus koostab.

Kokkuvõte

19. Vaide esitaja palub AKI-l kohustada vallavalitsust väljastama vaide esitaja e-posti aadressile koopiaid kõikidest munitsipaalmaal X ja kinnistul X teostatavate ehitustööde aluseks olevatest dokumentidest valla dokumendiregistris. Ametlike dokumentide või lubade puudumisel kohustada vallavalitsust väljastama seaduses sätestatud korras kinnitus dokumentide puudumise kohta. Kuigi vaide esitajale 30.06.2026 vastuses ei ole soovitud dokumentide kohta midagi kirjas, siis vallavalitsus on vaidemenetluse raames AKI-le kinnitanud, et 22.06.2026 pöördumise punktides 4 ja 5 küsitud dokumente vallavalitsusel ei ole.
20. HMS § 5 lõike 2 kohaselt viiakse haldusmenetlus läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult kiirelt ja lihtsalt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele. Tulenevalt eelnevalt märgitud menetluspõhimõtetest ning sellest, et vaide esitaja saab käesolevast vaideotsusest, sh vallavalitsuse selgituste osast teada, et 22.06.2026 pöördumise punktides 4 ja 5 küsitud dokumente vallavalitsusel ei ole, siis ei tee AKI teabevaldajale ettekirjutust täiendavalt nõuetekohaselt põhjendada teabenõude täitmisest keeldumist. Seega jääb vaie 22.06.2026 vallavalitsusele edastatud pöördumises soovitud dokumentide väljastamise nõudes rahuldamata.
21. Kuigi vaie jääb rahuldamata, siis peab AKI oluliseks vallavalitsusele veelkord selgitada, et teabevaldajal on seadusest tulenev kohustus teabenõude täitmisest keeldumisel seda selgelt ja üheseltmõistetavalt põhjendada teabenõudjale, mitte üksnes AKI-le vaidemenetluse raames. Kui teabenõude täitmisest on keeldutud põhjusel, et sisuliselt on tegemist mingi muu pöördumisega, siis peab asutus inimesele ka selgitama, miks esitatud pöördumist ei käsitleta sellena nagu pöörduja ise on mõelnud.
22. Kuna vastuses AKI-le on vallavalitsus rõhutanud vaide aluseks olevale pöördumisele vastanud ametniku arusaamu ja seisukohti, siis peab AKI vajalikuks selgitada järgnevat. Kuigi vallavalitsus täidab oma seadusest tulenevaid kohustusi teenistujate tegevuse kaudu, siis vallavalitsuse tegevuse eest vastutab ikkagi asutus. Seega, kui asutuse teenistujale ei ole teada nt teabenõude täitmisega AvTS-ist tulenevad nõuded, siis on vallavalitsuse kui

asutuse kohustus konkreetset teenistujat vastavalt koolitada nii nagu vallavalitsus on viidanud vastuses AKI-le vastava sisekoolituse korraldamisele.

(allkirjastatud digitaalselt)

Karin Uuselu

jurist

peadirektori volitusel